

зширенням ринку праці за рахунок створення додаткових робочих місць та посиленням соціальних гарантій для сімей з дітьми.

Отже, реформування пенсійної системи важливо проводити в інтересах суспільства з метою реалізації ефективної соціальної політики за рахунок внутрішніх джерел фінансування та з урахуванням національних особливостей, історичних етапів й менталітету громадян.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07. 2010р. №2464-V1// Бухгалтерський тиждень. – 2010. – №35.

Шаманська Н. В.

к. е. н., доцент кафедри фінансів

ПРОБЛЕМИ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ

Формування пенсійної системи країни є складним процесом, в якому мають враховуватися ряд факторів, які включають соціально-економічні тенденції, демографічну структуру населення, ступінь розвитку фінансового ринку та фінансових інститутів, податкове законодавство, діяльність профспілок тощо.

Необхідність структурного реформування пенсійної системи України стало очевидним з часу проголошення її незалежності та переходу до ринкових умов господарювання. Однак, значні проблеми були викликані неповним врахуванням вітчизняних реалій та незастосуванням комплексного системного підходу щодо змін у механізмі пенсійного забезпечення [1, с. 232].

До першої групи проблем, слід віднести: по-перше, незавершеність економічних реформ, наслідком чого залишається тіньова економіка, низький рівень заробітної плати, недостатньо розвинутий ринок фінансових послуг; по-друге, нестача фінансових ресурсів для створення накопичувального фонду ПФУ, професійних та корпоративних пенсійних фондів; по-третє, демографічна ситуація, яка, окрім світових тенденцій зростання чисельності осіб похилого віку, доповнюється в нашій країні збільшенням кількості трудових мігрантів, тобто зменшенням чисельності платників страхових внесків.

До другої групи проблем можна віднести те, що при розробленні пенсійної реформи не було використано системний комплексний підхід щодо вдосконалення всіх елементів пенсійної системи та різних верств населення за професійною ознакою.

Подальше впровадження пенсійної реформи гальмується і через надто складну нормативно-правову базу у сфері пенсійного забезпечення (існує більше двадцяти законів України, що регулюють призначення пенсій окремим категоріям громадян). Виходом з даної ситуації є кодифікація законодавства в галузі соціального захисту населення.

Важливе значення для підвищення ефективності функціонування пенсійної системи має зменшення впливу на неї демографічного чинника. Це можна досягти через впровадження накопичувальної складової, яка є менш чутливою до демографічних ризиків. Її суть полягає у капіталізації пенсійних накопичень через їх інвестування. Таким чином, до пенсії, що виплачуються із солідарної системи, додатково буде виплачуватись пенсія за рахунок накопичувального фонду. Завдяки цьому можна отримати два позитивні результати: збільшення пенсійних виплат та залучення довгострокових інвестицій в економіку (оскільки на даний час існує дефіцит такого роду інвестицій, що, в свою чергу, негативно впливає на формування інвестиційного клімату в державі та є одним з факторів, що гальмує економічне зростання в Україні загалом) [2, с. 154].

Запровадження накопичувальної системи передбачає вирішення ряду проблем:

- мінімізація фінансових ризиків;
- розвиток фондового ринку (формування необхідних фінансових інструментів для інвестування пенсійних коштів);
- вдосконалення системи державного контролю за діяльністю суб'єктів накопичувальної системи;
- формування системи обміну інформацією між суб'єктами накопичувальної системи.

Разом з тим, важлива роль у процесі реформування пенсійної системи відводиться і питанням морально-етичного характеру – це посилення відповідальності людей за свій добробут у старості (це стосується як працівників, так і роботодавців). Крім інформаційно-роз'яснювальної роботи держави, потрібна політична стабільність і стале економічне зро-

стання, оскільки позитивний вплив на особистість має „впевненість у завтрашньому дні».

Перехід до організації пенсійного забезпечення на страхових принципах, що відповідає ринковим засадам економіки, зумовлює відповідні економічні передумови (стабільний та ефективний розвиток економіки, зростання заробітної плати, можливість ефективного інвестування пенсійних коштів).

Проте зазначені цілі ще далекі від свого досягнення. Чергові відстрочки у впровадженні накопичувального рівня загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, неспроможність у короткі строки створити систему персоніфікованих рахунків, відсутність фондових інструментів для інвестування пенсійних коштів з прийнятним співвідношенням «ризик–дохідність», низька популярність схем добровільного пенсійного забезпечення характеризують сьогоднішній курс реформ як не-систематичний та розтягнутий в часі [3, с. 12].

Підсумовуючи вищевикладений матеріал, слід зазначити, що реформування пенсійної системи фактично тільки почалося. І при найкращому розвитку подій програма запрацює в повному обсязі не раніше, ніж через 10-15 років. Крім цього, цей процес повинен постійно коригуватися відповідно до соціально-економічних умов, що виникають у суспільстві в той чи інший період часу.

Метою подальшого проведення пенсійної реформи в Україні є ефективно та системне реформування пенсійної системи, реалізація ефективної та зрозумілої пенсійної політики, спрямованої на забезпечення гідного рівня життя людей похилого віку та інших категорій громадян, які втратили працездатність, адекватного їх життєвим потребам, створення дієвих механізмів захисту прав та інтересів таких громадян, забезпечення прозорості пенсійної системи.

Список використаних джерел:

1. Мельников С.А. Розвиток системи пенсійного страхування в Україні / С.А. Мельников // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №5. – С. 231–237.
2. Скуратівський В. Пенсійна система України та шляхи її реформування / В. Скуратівський // Вісник УАДУ. – 2008. – №4. – С. 153–155.
3. Цигилик І.І. Проблеми розвитку пенсійної системи України / І.І. Цигилик, Т.М. Скиба // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – №2. – С. 8–13.